

Programmatistische aanpak preventief versterken van Stad Groningen.

(Aanvullende afspraken Stad Groningen/EZ/NAM)

Aardbevingen, in zowel frequentie als kracht, als gevolg van gaswinning raken de veiligheid en economische continuïteit van de regio Groningen. Dit geldt met name voor het kerngebied van de aardbevingen ten noord oosten van de stad Groningen, waarbij de stad Groningen als economisch centrum fungeert.

Hoewel de directe gevolgen van aardbevingen voor de stad Groningen in zijn geheel beperkt zijn gebleven begint de stad economisch nadelige gevolgen te ervaren. Ook wordt geadviseerd de NPR nu al toe te passen en daarmee zullen op korte termijn door eigenaren binnen de stad keuzes moeten worden gemaakt over preventieve versterkingsmaatregelen, met name bij nieuwbouwprojecten, aangezien het advies luidt om de NPR onverkort toe te passen bij nieuwbouw. Daarnaast zijn er toenemende zorgen bij instellingen en eigenaren van grote, met name, publieke gebouwen over de mogelijke gevolgen van aardbevingen en benodigde aanpassingen aan bestaande gebouwen. Voorts zullen bij kritische infrastructurele bouwwerken (zoals ziekenhuizen) maatregelen getroffen moeten worden om deze effecten op korte termijn te minimaliseren.

De opgave voor de Stad Groningen wijkt hiermee sterk af van die in de overige gemeenten. Het accent ligt op het waarborgen van de centrumfunctie van de Stad in onderwijs, onderzoek, kantoren en bedrijvigheid, op de bezoekersfunctie en het monumentale karakter van de binnenstad, op vitale gebouwen en infrastructuur. De Stad Groningen wil en kan deze opgave geïntegreerd en voortvarend zelf oppakken, conform de aanpak van de Stadsvernieuwing. De gemeente heeft daarvoor de mens- en organisatiekracht en heeft de relaties die nodig zijn om deze opgave uit te voeren. Daarbij gaat het onder meer om grote onderwijs- en onderzoeksinstellingen, maar ook om ziekenhuizen en zorginstellingen, corporaties, institutionele en particuliere beleggers, ontwikkelaars, bedrijven, etc.

Om de gebiedsgerichte versterkingsopgave te versnellen en te coördineren wordt een publieke overheidsdienst opgericht. Omdat deze in eerste instantie gericht is op de negen kerngemeenten zal op korte termijn worden bezien of een samenwerking danwel integratie van taken van de gemeente Groningen en de overheidsdienst voldoende voordelen biedt om gezamenlijk op te trekken. De kwartiermaker zal specifiek de opdracht krijgen om deze mogelijkheden integraal in kaart te brengen.

Het aardbevingendebat wordt gevoerd tegen de achtergrond van een grote hoeveelheid onzekerheden en aannames. Steeds zal sprake zijn van voortschrijdend inzicht door meer kennis van ondergrond en constructies, van mogelijke kracht en impact van de aardbevingen, van aanpassingen van de winning, etc. In september 2015 zullen bij de vaststelling van de NPR ook de nieuwste inzichten in ondergrond en constructieve weerstand worden meegenomen, waarmee huidige uitgangspunten zullen veranderen. In de aanpak dient dus zodanige flexibiliteit te worden ingebouwd dat hierop kan worden ingespeeld. Dat is ook de reden waarom nu concrete afspraken gemaakt worden tot 1 oktober 2015 en dat principes voor de aanpak na 1 oktober worden geformuleerd. De ontwikkeling van de aanpak worden in ieder geval de volgende stappen en middelen voorzien:

A. Het individueel risico bij aardbevingen is volgens de NPR in de stad Groningen laag ten opzichte van het kerngebied. Voor gebouwen waar mogelijk een verhoogd groepsrisico kan worden verwacht (incl. hoogbouw, appartementen, monumenten, publieke gebouwen, ziekenhuizen, etc), bouwwerken en infrastructuur zal maatwerk geleverd moeten worden. Om een indruk te krijgen van de aard en de omvang van deze problematiek worden 11 exemplarische gebouwen onderzocht

op basis van de NPR. Voor deze gebouwen wordt op de kortst mogelijke termijn per gebouw een concrete afspraak gemaakt over wijze en timing van het aardbevingsbestendig maken. De daarmee gepaard gaande gevalideerde meerkosten worden vergoed.

B. Om voorts te voorkomen dat de (ver)nieuwbouw in de stad Groningen stilvalt en daarmee de stedelijke economie wordt aangetast, worden ook de meerkosten voor aardbevingsbestendig bouwen vergoed voor gebouwen waarvoor reeds bouwvergunning is verleend en voor gebouwen waarbij voor voort- dan wel doorzetten van het ontwerp- en bouwproces de meerkostenvergoeding voor 1 oktober relevant is.

C. De benodigde middelen ten behoeve van voorgaande onder A en B wordt geraamd op € 60 mln tot 1 oktober.

D. Bij de uitwerking van de exemplarische gebouwen en de gebouwen onder B wordt een procedure ontwikkeld waarmee aardbevingsbestendig bouwen en versterken is gewaarborgd, maar waarin niet uitsluitend op minimalisering van meerkosten maar ook op 'stedelijke kwaliteit' kan worden gestuurd. Op deze wijze worden de hiertoe bestaande procedures ten aanzien van bouwen in ontwerp, toetsing en bemensing aangevuld met een component 'aardbevingsbestendig bouwen'. Voor de Stad als geheel wordt aangesloten bij de aanpak van de Stadsbouwmeester. Waar op projectniveau kwaliteitsteams opereren wordt financiële en constructieve kennis toegevoegd. Dit beoordelingsteam wordt op korte termijn in overleg tussen rijk en gemeente en geadviseerd door NAM ingevuld. De op die wijze vastgestelde meerkosten worden aangemerkt als 'gevalideerde meerkosten'.

E. De ervaringen bij de uitwerking van de afspraken onder A t/m D worden tegelijkertijd benut om een structurele regeling voor de periode na 1 oktober 2015 op te stellen, waarmee een gestructureerde programmatische aanpak mogelijk wordt. Elementen in die regeling zijn:

- de definitieve validatieprocedure voor meerkosten
- de wijze van financiering. De vorming van een fonds, naar analogie van de financiering en verantwoording bij stadvernieuwing, lijkt daarbij een adequaat middel om de gemeente de middelen te bieden om nieuwbouw en economie in de Stad gaande te blijven houden. Voor bijzondere gebouwen en bouwwerken en infrastructuur zal een maatwerk-aanpak nodig blijven. Voor nieuwbouw van woningen wordt onderzocht of een gestandaardiseerde aanpak kan worden ontwikkeld. Per categorie worden hiertoe standaardbedragen voor meerkosten opgesteld. De huidige ervaring wijst op percentages tussen 10 en 15%. Het bedrag wordt aan bouwers/ontwikkelaars doorgegeven als 'korting' op de grondprijs. Daarmee ontstaat voor de bouw ook een prikkel om slim aardbevingsbestendig te bouwen en hoeft er niet per woning/project te worden onderhandeld. Deze uitwerking van een structurele aanpak wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Nationaal Coördinator.
- De afstemming met/verantwoording aan de publieke regieorganisatie.

De uitwerking vindt plaats in nauw overleg met de Nationaal Coördinator,

G. De bijzondere situatie van het Forum vraagt een bijzondere aanpak met een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Gemeente en Rijk constateren dat vertraging van de bouw van het Forum met 3 tot 4 maanden (NB: discussie) wenselijk is, om tezamen met NAM te werken naar een zodanig ontwerp dat kan worden voldaan aan de normen voor aardbevingsbestendig bouwen. Waar mogelijk wordt daarbij de voortschrijdende kennis van de ondergrond betrokken. Vertragingskosten (raming 8 mln) komen voor rekening van het Rijk. Na afloop van de heroriëntatie maken partijen vervolgspraken gebaseerd op de gezamenlijke bevindingen.

H. Ten behoeve van de veiligheid van de Stad wordt op korte termijn een inventarisatie gemaakt van risico's in de openbare ruimte als gevolg van afvallende elementen etc. Waar op korte termijn preventieve maatregelen nodig zijn zullen deze worden genomen . Tevens vindt een scan plaats naar gebouwen met een aanzienlijk groepsrisico. Ook hier zullen eventueel benodigde korte termijn maatregelen worden genomen. Voor deze acties wordt een budget van €5 mln geraamd.